

AZ ALKOTMÁNYOS HATALOMMEGOSZTÁS ÉS INTÉZMÉNYEI

MA KURZUS – 2014-15. ŐSZ

CÉL ÉS JELLEG

Az alkotmányos hatalommegosztás és intézményei c. MA kurzus céljai:

- Egyrészt, igyekszik elmélyíteni a hallgatók ismereteit a politika intézményi szereplőivel – és ezek egymáshoz való viszonyával – kapcsolatban. Mindezt egy központi fogalom, a hatalommegosztás segítségével teszi.
- Másrészt, az óra igyekszik példákat szolgáltatni arra, hogyan működnek ezek az intézmények a gyakorlatban. Vendég előadók segítségével mutatja be a hatalommegosztás előfordulását különböző politikai rendszerekben.
- Végül, az utóbbi években Magyarországon is megjelenő viták okán bemutatja a demokrácia, hatalommegosztás és a különböző ideológiai irányzatok kapcsolatát, kitérve a demokrácia mérésének lehetőségeire is

A szűken vett hatalommegosztás kérdéskörén túl a félév során a hallgatók más megközelítésből is ismereteket szereznek a demokráciáról és alkotmányosságról. Az órák alapeleme az interaktivitás és a vita – ezek feltétele pedig a kötelező és ajánlott irodalmak folyamatos feldolgozása.

TEMATIKA ÉS ALAPIRODALOM

	Dátum	Óra címe, témája	Irodalom
1.	Szeptember 10.	Bevezetés, a félév menete, követelmények ismertetése	-
2.	Szeptember 17.	A hatalommegosztás megközelítése: történeti, alkotmányjogi és politikatudományi megközelítések. Institucionalizmus és hatalommegosztás.	<ul style="list-style-type: none"> ● Goodin, Robert E. – Klingemann, Hans-Dieter: <i>A politikatudomány új kézikönyve</i>. Budapest, Osiris, 2003. 137-205. o.
3.	Szeptember 24.	Hatalommegosztás nem demokratikus rendszerekben – vendég előadó	később meghatározásra kerülő
4.	Október 1.	Hatalommegosztás és demokrácia.	<ul style="list-style-type: none"> ● Sartori, Giovanni: <i>Demokrácia</i>. Budapest, Osiris, 1999; 115-159.
5.	Október 8.	Liberális és illiberális demokrácia.	<ul style="list-style-type: none"> ● Sartori, Giovanni: <i>Demokrácia</i>. Budapest, Osiris, 1999; 160-195. ● Zakaria, Fareed: The Rise of Illiberal Democracy. Foreign Affairs; Nov-Dec 1997. http://www.foreignaffairs.com/articles/53577/fareed-zakaria/the-rise-of-illiberal-democracy
6.	Október 15.	Demokrácia-mérések: az alkotmányosság és demokratikus megítélése I.	<ul style="list-style-type: none"> ● Economic Intelligence Unit: http://www.eiu.com/public/ ● Freedom House- Nations in Transit: http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=17 ● Bertelsmann Transformation Index: http://www.bertelsmann-transformation-index.de/en/bti/ ● Munck – Verkuilen: Measuring Democracy. Evaluating Alternative Indices 2001. http://condor.wesleyan.edu/courses/2001f/govt366/01/Course%20Documents/Munck_Verkuilen.pdf
7.	Október 22.	Demokrácia-mérések: az alkotmányosság és demokratikus megítélése II.	
8.	November 5.	Hatalommegosztás a prezidenciális rendszerekben: az amerikai példa I. – vendég előadó.	<ul style="list-style-type: none"> ● Az Egyesült Államok alkotmánya. http://hungarian.hungary.usembassy.gov/constitution_in_hungarian.html

			<ul style="list-style-type: none"> • The Constitution of the United States. http://avalon.law.yale.edu/18th_century/usconst.asp • Alexander Hamilton – James Madison – John Jay: <i>A föderalista. Értekezések az amerikai alkotmányról.</i> Európa Könyvkiadó, Budapest, 1998. 10., 39., 47., 51. sz. The Federalist Papers. No. 10., 39., 47., 51. http://avalon.law.yale.edu/subject_menus/fed.asp • Seymour Martin Lipset: <i>American Exceptionalism. A Double-Edged Sword.</i> W.W. Norton & Co., New York, 1997. The Political Variables. 39-46. p. • Alexis de Tocqueville: <i>Az amerikai demokrácia.</i> Európa Könyvkiadó, Budapest, 1993. A szövetségi rendszer előnyei általában... Miért nem alkalmazható minden népnél a föderális rendszer... A többség zsarnoksága. 231-238., 360-364. o. • Robert A. Dahl: <i>How Democratic Is the American Constitution?</i> Yale University Press, New Haven, 2001. Chapter 1. Introduction: Fundamental Questions. Chapter 2. What the Framers Couldn't Know. Appendix A: On the Terms „Democracy” and „Republic.” Appendix B: Tables and Figures. 1-40., 159-172. p. http://www.scribd.com/doc/47422560/Robert-Dahl-How-Democratic-is-American-constitution
9.	November 12.	Hatalommegosztás a prezidenciális rendszerekben: az amerikai példa II. – vendég előadó.	
10.	November 19.	Hatalommegosztás a parlamentáris rendszerekben: összehasonlító vizsgálat.	<ul style="list-style-type: none"> • Hennessy, Peter 2000. <i>The Prime Minister. The Office and Its Holders Since 1945.</i> Penguin. 53-101. o. • Powell, Jonathan 2010. <i>The New Macchiavelli. How to Wield Power in the Modern World.</i> The Bodley Head. 4 és 6. fejezet. • O'Toole, Gavin 2007. <i>Politics in Latin America.</i> Pearson-Longman. 154-207.
11.	November 26.	Az új Alaptörvény és a hatalommegosztás változásai .	<ul style="list-style-type: none"> • Jakab András: <i>Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei.</i> Budapest, HVGorac. 11-70. o. • Balázs Zoltán: A magyar alkotmányossági rend és a 2010-11-es alkotmányozás. In: Boda Zsolt – Körösi András: <i>Van irány? Trendek a magyar politikában.</i> Új Mandátum Kiadó.

			<ul style="list-style-type: none"> • Müller György: A kormányzati viszonyok változásai 2010-ben. <i>Közjogi szemle</i> 2010/3. • Pócza Kálmán: Miként alkotmányozunk? Politikatudományi Szemle XX/3. 103–130. • Az Eötvös Károly Intézet - Helsinki Bizottság-TASZ anyagai az alkotmányozásról és a kormányzati rendszer átalakításáról: http://www.ekint.org/ekint_files/File/tanulmányok/az_elso_torvenyalkotasi_hullam_ertekelese_final_web.pdf
12.	December 3.	Hatalommegosztás intézmények között – és intézményeken belül	<ul style="list-style-type: none"> • Dobos Gábor: Elmozdulás középszinten: A 2010-es önkormányzati választási reform hatása a megyei önkormányzatokra. <i>Politikatudományi Szemle</i> XX/4. 61–83. pp. • Ilonszki Gabriella–Ványi Éva: Miniszteri fluktuáció és intézményi változások Magyarországon 1990–2010 <i>Politikatudományi Szemle</i> XX/3. 7–36. pp • Pesti Sándor 2000: A kormányzati döntéshozatal. <i>Századvég, Új folyam</i> 18. szám, ősz, 69–116. o.
13.	December 10.	Összegzés, konzultáció	

MUNKA ÉS ÉRTÉKELÉS

A feladott irodalmakat célszerű óráról órára olvasni; az egyes órákon az irodalmakról lesz szó; ismeretük az órai feladatok megoldásában segít.

A félév során **két rövid zárthelyi dolgozatra** kerül sor a megadott alapirodalmak alapján.

A félévet vizsga zárja a megadott irodalomból, illetve az órák anyagából. A két ZH megírása a vizsgára bocsátás feltétele; a ZH-k megfelelt/nem felelt meg rendszerben kerülnek értékelésre.

TOVÁBBI, AJÁNLOTT IRODALOM

- o G.Fodor Gábor - Stumpf István 2008: A „jó kormányzás” két értelme. *Nemzeti érdek*, I évf/3. szám (2008)

- o Gombár Csaba – Körösi András – Lengyel László – Stumpf István – Tölgyessy Péter (2006): Túlterhelt demokrácia. Századvég
- o Körösi András – Tóth Csaba – Török Gábor (2003): A magyar politikai rendszer (bővített kiadás). Osiris
- o Kukorelli István 1995: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó
- o Müller György (2008): Kormányról kormányra a rendszerváltás utáni Magyarországon. Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó
- o Petrétei József 1994: A "jó" kormányforma. In: Társadalmi Szemle 1994/3,54-61.
- o Sári János 2000: A hatalommegosztás. Osiris Kiadó.
- o Sárközy Tamás 2002: A kormányzati intézményrendszer és a politikai stratégia. In Kurtán Sándor et al. (szerk.): Magyarország politikai évkönyve 2002. Budapest, Demokrácia
- o A Magyarország politikai évkönyve sorozat kormányzati döntéshozatallal foglalkozó fejezetei

USA prezidenciális rendszer órákhoz:

- Gabriel A. Almond – G. Bingham Powell – Kaare Strom – Russel J. Dalton: Összehasonlító politológia. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. Az Egyesült Államokra vonatkozó fejezet.
- Kenneth Janda – Jeffrey M. Berry – Jerry Goldman: Az amerikai demokrácia. Osiris Kiadó, Budapest, 1996. 1., 3., 8., 9., 11. fejezet
- David L. Paletz – Diana Owen – Timothy E. Cook: American Government and Politics in the Information Age, v. 1.0. Flatworld Knowledge, 2011. Chapters 2., 3., 12., 13., 15.
<http://catalog.flatworldknowledge.com/catalog/editions/378>
- A History of Overhauling Health Care. The New York Times.
http://www.nytimes.com/interactive/2009/07/19/us/politics/20090717_HEALTH_TIMELINE.html
- Ronald Brownstein: Pulling Apart. National Journal, February 26, 2011.
<http://www.nationaljournal.com/magazine/congress-hits-new-peak-in-polarization-20110224>

Technikai információk és elérhetőségek:

Tóth Csaba, toth.csaba79@gmail.com
+36-1-391-0394; +36-30-565-7719

A fenti emailcímre lehet írni kérdés, probléma kapcsán, vagy bármilyen más ügyben is.